ऋजीषेण कोदृक्स्थानीयेन नीरसेन मृत्युमजहात्। ऋजीषे ह्यपमृत्युमजहात्। ऋजीषे अपमृत्युप्रापकरसनिःसरणेन तस्य परित्यागादपमृत्युहेतुः परित्यक्तः। अतोऽयं ऋतेन यज्ञनिष्पादनेन इन्द्रियम् इन्द्रियवृद्धिहेतुः, तदेतत् सत्यं शपथं करोमीत्यर्थः। अन्धसोऽन्नरसादपि विपानं विशेषेण पानयोग्यं सोमरसरूपममृतम्, अतः शुक्रं शुद्धं, योऽयमिन्द्रः तस्यापीन्द्रियवृद्धिकारणमिदम्। किञ्च इदं द्रव्यं मधु पयः मधुरं क्षीररूपम् अत एवामृतरूपम्॥

अथ द्वितीयामाह। "सोममद्भ्यो व्यपिबत्। छन्दसा हꣳसः शुचिषत्। ऋतेन सत्यमिन्द्रियम्। अद्भ्यः क्षीरं व्यपिबत् [१]। क्रुङ्गाङ्गीरसो धिया। ऋतेन सत्यमिन्द्रियम्। अन्नात् परिस्रुतो रसम्। ब्रह्मणा व्यपिबत् क्षत्रम्। ऋतेन सत्यमिन्द्रियम्" इति। शुचौ शुद्धप्रदेशे स्वर्गे सीदतीति शुचिषत् हंसः सर्व्वप्राणिहृदिस्थितः जीवात्मा तद्रूपधारीन्द्रः छन्दसां साक्षितया तमिमं सोमम् अद्भ्यः सकाशाद्विभज्यापिबत्। ऋतेन यज्ञद्वारेण इन्द्रियवृद्धिहेतुः सोमः, तदेतत् सत्यम्। तत्र दृष्टान्तः, यथा लोके क्रुङ् क्रौञ्चपक्षी आङ्गीरसः सर्व्वाङ्गसम्बन्धी सारयुक्तः पुष्टशरीर इत्यर्थः। तादृशो धिया स्वबुद्ध्या क्षीरमद्भ्यो विविच्यापिबत्, क्षीरपात्रे स्वमुखे प्रक्षिप्ते सति मुखगतरससम्पर्कात् क्षीरांशो जलांशश्चोभौ विविच्येते, तत्र जलभागं परित्यज्य क्षीरभागमेव पिबति तद्वदयमिन्द्रोऽपि सोमरसं जलभागाद्विविच्य पिबति, अतो यज्ञद्वारेण इन्द्रियवृद्धि-